

Column

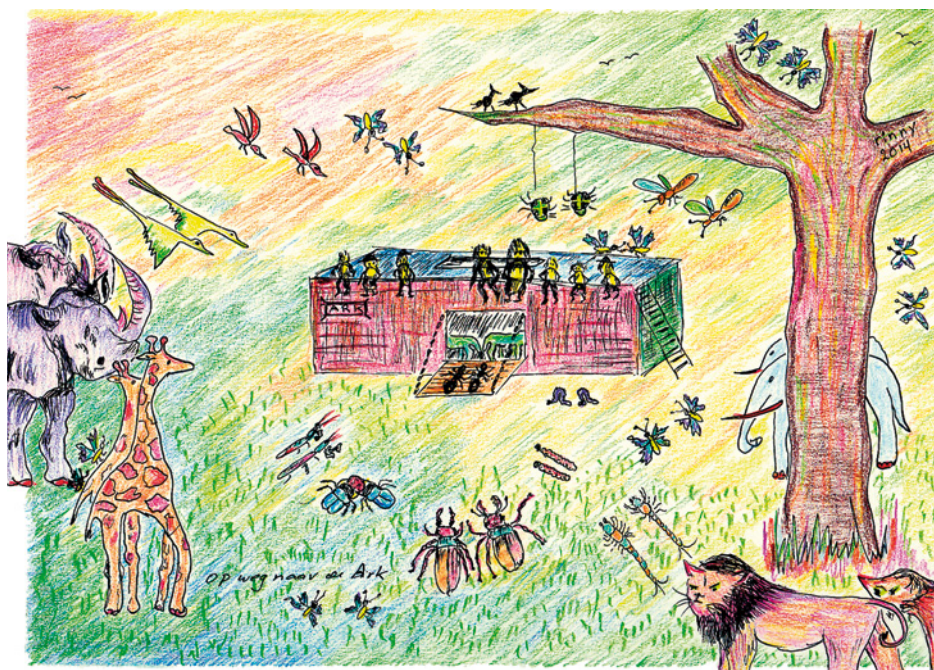
Rinny E. Kooi

Insecten en de Ark
van Noach

'Ik maak mij alleen wat ongerust over de twee rupsen. Als 't eens geen paar was?', zegt Noach in 'Het scheepsjournaal van de Ark door Noach'¹. In dit boek laat de schrijver Noach ook vertellen dat hij even uit de buurt van zijn vrouw moet blijven. Hij heeft stiekem haar mof in het mottenhok gestopt. 'De dieren zullen smullen.' De motten hadden overigens het laatste stukje smyrnatapijt ook al opgegeten.

gegeten en geofferd. De profeet Johannes de Doper at sprinkhanen. Waren sprinkhanen vlees en dus rein? Volgens de Statenvertaling mochten van de vogels des hemels ook zeven paartjes mee. Zij kregen als taak 'zaad levend te houden op de gansche aarde'.

Het verhaal is een geloofsverhaal en natuurlijk niet de beschrijving van een historische gebeurtenis. Het is een verhaal dat vele kunstenaars en schrijvers heeft geïnspireerd om er een eigen interpretatie aan te geven en de fantasie er op los te laten. Sommigen nemen het verhaal letterlijk. Juist daarom grijpen anderen het verhaal aan om alles wat met geloof te maken heeft als lariekoek aan te merken.

Tekening: Rinny Kooi

... er werden paartjes 'kruipende' dieren in de Ark toegelaten, maar hoorden rupsen, spinnen en duizendpoten thuis in die groep ...

Het verhaal over de Ark van Noach is natuurlijk bij iedereen bekend. Noach krijgt van God opdracht een boot bouwen. Het is enorme houten bak van Goferhout. Wat dat is weten we niet maar in sommige vertalingen is het de cipres en in andere pijnboomhout. De Ark moet – gezien de afmetingen en het aantal meevarende mensen en dieren – als vaartuig volledig onbruikbaar zijn geweest; eigenlijk was het een grote langwerpige houten bak. Volgens het verhaal konden Noach samen met zijn vrouw, zijn drie zonen en hun vrouwen, en veel dieren de zondvloed toch overleven. Noach mocht van alle dieren (in de Statenvertaling vee of 'vleesch' genoemd) en vogels slechts één paartje meenemen. Ook werden paartjes kruipende dieren in de Ark toegelaten. Hoorden rupsen thuis in die groep? En spinnen en duizendpoten ook? Ik weet het niet.

Er waren uitzonderingen. Van de reine dieren werden zeven paartjes toegelaten tot de Ark. Reine dieren mochten worden

Er zijn veel boeken geschreven, voor kinderen en voor ouderen, waarin het verhaal uit het Bijbelboek Genesis wordt naverteld. Illustraties laten je denken dat gepoogd is een exacte weergave van de werkelijkheid te geven. Het aantal dieren dat herkenbaar is afgebeeld, is echter maar een fractie van het aantal dat we kennen en dat ook de Bijbelschrijvers moeten hebben gekend. In de Bijbel wordt nauwelijks over insecten geschreven, dus ook niet in het verhaal over de Ark. En dan praten we nog niet over de evolutionaire ontwikkeling van soorten. Maar zoals dat ook voor de Bijbelschrijvers gold: daar gaat het ook niet om. Het verhaal geeft wel de mogelijkheid om met kennis van zaken en met humor na te denken over de vraag of alles wat met de Ark te maken heeft eigenlijk wel kan of waarom juist niet.

Ik bezit diverse geïllustreerde boeken met het zondvloedverhaal, maar daarin kom ik nauwelijks insecten tegen. Dat gebeurde wel in de weergave waarmee ik dit verhaal begon. Ik laat op dat gemis met een paar voorbeelden mijn fantasie los.

Charivarius heeft de insecten geïntroduceerd als bewoners van de Ark. Noach had volgens hem moeite met het seksen van rupsen. Maar wist hij meer dan de Bijbelschrijvers over dieren en insecten? Wist hij dat rupsen ook door sluiwespinnen konden worden geparasiteerd? Werden de (andere) dieren bij het intreden van de Ark ontluist, ontvlooid en ontmijsd? Hoe Noach de

¹ Het scheepsjournaal van de Ark, door Noach. Met Hieroglyphen door Cham. Opgegraven door I.L. Gordon en A.J. Fruen. Losbandig bewerkt door Charivarius. P.N. Van Kampen en Zoon N.V., Amsterdam. [1925]. Charivarius is het pseudoniem van Gerard Nolst Trenité (1870 -1946).

dieren verzorgde weten we niet en ook niet hoe het er binnen in de Ark aan toe ging. Daar kan je heerlijk over fantaseren. Werden er eieren gelegd? Aten de houtwormen van de binten van de boot en hebben muggen en vlooien de mensen aan boord ook gestoken? De Bijbelschrijvers zullen van een heleboel zaken geen weet hebben gehad zoals de schrijvers van boeken zich daar ook niet druk om zullen maken.

Zoals we veel vragen mogen hebben over het verblijf in de Ark, hebben we die ook over de periode na het droogvallen van de aarde en de stranding van de Ark op – naar de overlevering – de berg Ararat. De Ararat is vanwege de bedekking met sneeuw en ijs vrijwel niet te beklimmen. De botanicus F.W. Parrot (1792-1841) was – naar wordt verteld – de eerste persoon die rond 1830 de Ararat wist te beklimmen. Parrot ontdekte een bijzondere boom, *Parrotia persica*, een veelal door de wind bestoven soort. Groeide die daar ook al in de tijd van Noach? Misschien groeiden in die tijd op de berg alleen maar door wind bestoven soorten.

Met kennis van zaken en met de resultaten van wetenschappelijk onderzoek is het natuurlijk mogelijk te beschrijven hoe de natuur zich heeft kunnen herstellen na een zondvloed. Is er aan de voorwaarden voldaan die het mogelijk maakten dat dieren – en dus ook insecten – zich konden vestigen en ook

voortplanten? Ik neem als voorbeeld de tropische dagvlinder *Bicyclus anynana*.

Uit divers wetenschappelijk onderzoek weten we dat het vestigen van een nieuwe populatie gebaseerd op slechts één paartje door gebrek aan genetische variatie nauwelijks kans heeft op succes. Daarvoor zijn minimaal tien paartjes nodig die daadwerkelijk nageslacht opleveren. Als we het Genesis-verhaal als entomoloog lezen, moet het als onmogelijk worden beschouwd dat overlevenden van de zondvloed de basis vormden voor nieuw leven.

Alleen de soorten waarvan zeven paartjes uit de Ark werden losgelaten, hadden daadwerkelijk een kans dat hun soort kon overleven. Zouden de Bijbelvertellers dat geweten hebben en daarom geen insecten hebben genoemd die paarsgewijs de Ark binnen gingen? Ik weet het allemaal ook niet maar daar zit ik niet mee. De Ark van Noach is een inspiratiebron voor geloof en fantasie. Symbolisch heb ik daarom in mijn tekening zeven vlin-derpaartjes getekend. Deze vlinders leven in ieder geval in mijn tekening voort!

Rinny E. Kooi

Instituut Biologie van de Leiden Universiteit
r.e.kooi@biology.leidenuniv.nl